

چه کسی سرمنشی آینده سازمان ملل متحد خواهد بود و چرا؟

هادی ابوی در امور بین المللی و ملل متحد دارای تجربه هایست . درین روز ها که سوال آینده این سازمان مطرح است - از او در باره برخی از جهات این موضوع می پرسیم .

سوال :

انتخاب سر منشی جدید برای سازمان ملل متحد درین روز ها سرخط تبصره های سیاسی را تشکیل میدهد . از نظر شما اهمیت این انتخاب در چیست ؟

جواب :

اصولا همیشه انتخاب سرمنشی برای سازمان ملل متحد در حلقه های سیاسی جهان با اهمیت است . چون دوره کار آقای کوفی انان به پایان میرسد - طرف های ذیعلاقه برای بدست آوردن این کرسی برای کاندید های خود تلاش میکنند . اما فرقی که این تلاش ها در دوره که همزمان با کار پطروس غالی آغاز یافت ، یک مشخصه دیگر دارد . این مشخصه آن است که همزمان با این دوره - جهان دوقطبی که دوره توازن نسبی خوانده میشد - جای خود را به جهان یک قطبی داده است . این یگانه قدرت، میخواهد مانند تمام بخش های روابط بین المللی کلیه موسسات بین المللی و از ان جمله بزرگترین آن - سازمان ملل متحد را در دایره نفوذ کامل خود قرار دهد. بدین جهت این دو دوره اخیر با دوره های گذشته متفاوت است .

واشنگتن با چنین روحیه یی با پطروس غالی که یکی از مجرب ترین دیپلمات های جهان به شمار میامد درافتاد . پطروس غالی مشکلی خاصی با امریکا نداشت اما او

نمیخواست این دایره نفوذ را قبول کند. و در نهایت مجبور به استعفا شد. کتابی که او پس از ماموریت به نشر سپرد این موضع را تأیید میکند. گفته میشود که اگر او از میدان نمی رفت - کشورش مصر یکی از اقلام مهم کمک امریکا به کشورش را که سالانه به بیش از دوصد ملیون دالر تخمین میشود از دست میداد.

پس از آن امریکائیان روش دیگری را در پیش گرفتند و خواستند به عوض معرفی یک کاندید که از شخصیت های شناخته شده بین المللی و مورد حمایت کشورش مانند غالی از داخل دارالانشا و از میان کارمندان خود این سازمان کسی را معرفی کنند. مزیت این شیوه از نظر آنها اینست که این اشخاص عموماً کارشناسانی اند که مدت ها پیش برای کار بین المللی گماشته شده اند و به سیاست های ملی و کشوری کمتر تداخل دارند و لذا میتوان با آنها تفاهم بیشتری داشته باشند. مثلاً کوفی انان که متولد گانا است، سالها است که در آن کشور مصروف کاری نبوده و بیشترین زمان را در امور بین المللی ویا در کشور دومش سویدن که خانمش از آنجاست به سر برده لذا مثلاً اگر مشکلی بین گانا و ایالات متحده به میان میامد - حالتی پیشبینی نخواهد شد که او به جانب کشورش را به ضرر امریکا بگیرد. کوفی انان در زمان انتخاب دربیرون از سازمان شهرت نداشت و دوره اول کار او بدون کدام تصادم با امریکا گذشت - تنها در دوره دوم که دوره دیگری در پی نداشت او نا آرامی های لفظی یی را برای امریکا خلق کرد که چندان جدی نبود. با این تجربه امریکا و متحدین، که توانایی انتخاب را در دست دارند بدنبال چنان کاندیدی میگردند.

سوال :

مشخصات کاندید های جدید از چه قرار است ؟

جواب :

باوجودی که در اول چار پنج نفری برای این پُست کاندید بودند - بعداً سه نفر و طوری که امروز خبر میرسد دو نفر برای این پست کاندید میباشند. اینها عبارت اند از :

اقای کمو سون مون از جمهوری کوریا - اشرف غنی احمدزی از افغانستان و سوریش تورپا از هند که کناره گرفت ، میباشند .

سوال :

پیش از اینکه این موضوع را ادامه بدهیم - میخواستم بپرسم که چرا هر سه کاندید از کشورهای آسیایی میباشند؟

جواب :

بلی این بدان جهت است که در انتخاب سرمنشی بطور دورانی به هر قاره نوبت داده میشود . وقتی غالی که از قاره افریقا بود، نتوانست دوره را تکمیل کند - نوبت همچنان برای افریقا نگهداشته شد که گانا انرا پر کرد.

ولی در ادامه به سوال باید گفت که : مون از ساحه خاص دیپلماتیک میاید و در ساحه های دیگری که سازمان ملل فعالیت دارد و مهمترین ان تطبیق پالیسی های انکشاف است - تجربه یی ندارد . برعکس اشرف احمدزی در این امور تجربه چشمگیری دارد . کاندید سوم که از هند است معاون برحال سرمنشی است . او اولین کسی بود که کاندیدای خود را اعلان کرد، اما در اثر تغییرات پالیسی از میدان بدرشد . او در امور محوله به خصوص مسایل مربوط به روابط عمومی و اداره از جمله افراد قابل ملاحظه است . و با مسایل افغانستان اشناست .

سوال :

ایا کاندید شدن این اشخاص و منصرف شدن بعضی از انها که شما در مورد اشاره کردید ، اقدام شخصی شان است یا کشور های شان؟

جواب :

بطور قاطع از کشور هایشان . مثلاً درین مورد مشخص من فکر میکنم که چون هند کاندید بدست آوردن یکی از کرسی های عضویت دایمی شورای امنیت است و به نظر من بطور قطع این امر تحقق خواهد یافت - هند نمیخواهد که چنین امر در دوره یی صورت گیرد که یک تبعه ان کشور سر منشی سازمان است .

سوال :

پروسیجر برنده شدن در این مورد از نظر شما چه می باشد؟

جواب :

اگر این سوال دیروز مطرح میشد به ان زیاد تر میپیچیدیم ، زیرا نکشافات سریعی که رخ داد ، هنوز رخ نداده بود . اما " پنج تای بزرگ " به نحوی به دنیا فهمانده اند که انها از مون حمایت خواهد کرد.

سوال :

درین صورت که چنین پیش بینی شده بوده ، چرا کاندید افغانستان داخل مبارزه شد ؟

جواب :

سوال جالبی را مطرح کرده اید و اما اگر به نظر من قانع شده بتوانید اینست که در آغاز کاندیدی آقای مون بسیار مسلم نبود و کاندید افغانستان میتوانست به مبارزه ادامه دهد ، اما احتمالاً چینایی هاشدار داده اند که کاندیدای افغانستان را ویتو خواهند کرد و درینصورت توجه به سوی آقای مون برگردانیده شده .

سوال :

شما برای این مخالفت دلیلی میبینید ؟

جواب :

– این بیشتر از اینکه مخالفت چین را به کاندید افغانستان نشان دهد گفته اند که کاندید کوریا از جهتی که از نظر جغرافیایی با آنها نزدیک است و از جانب دیگر چون مسایل دو کوریا تا سرحد وحدت مد نظر میباشد کاندید او را ترجیح میدهند .

سوال :

ایا این دلیل به نظر شما قانع کننده معلوم میشود ؟

جواب:

– نه چندان !

سوال :

– گفته میشود که کوریای جنوبی برای جلب کشور های غیر دایمی شورای امنیت ، که عمدتاً شامل کشور های جهان سوم میگردد – برای ابراز رای موافق آنها که پیش از جلسه اعضای دایمی بطور غیر رسمی ابراز میشود و نقش مهمی هم دارد کمک های اقتصادی کوریا را وعده داده اند ؟ آیا این واقعیت خواهد داشت ؟

جواب:

– وعده ووعد و حتی تهدید و تخویف اقتصادی در چنان موارد در سازمانهای بین المللی سابقه طولانی دارد ، که من قبل از آن در مورد پتروس غالی و امریکا از آن یاد آور شده شدم .

سوال :

در صورتیکه موضعگیری اعضای دایمی شورای امنیت قبلاً نتیجه را معین میکند – پس چرا مبارزه میان کاندید ها تا آخر ادامه میابد ؟

جواب :

درین مبارزه باخت چندان مفهومی ندارد . برای افغانستان که صرف سالها پیش با معرفی عبدالرحمان پژواک برای مقام ریاست سالانه مجمع عمومی که نسبت به این وظیفه بسیار کم اهمیت تر است – کاندید معرفی و برنده شده بود – این یک موقعیت استثنایی است .

سوال:

درینجا میخواهم بپرسم که آیا ویتوی یک عضودایمی شورای امنیت میتواند تعیین کننده و نهایی باشد ؟

جواب:

– کاملاً . تا آن زمان که ویتو کننده از ویتو و یا کاندید از کاندیدای خود دست نکشد این مبارزه ادامه می یابد . من بیاد دارم هنگامی که داکتر کورت والد هایم برای بار دوم کاندید شد . و من هم در جلسات شاهد بودم – هیأت چین در طی یک هفته هفده بار کاندیدای او را ویتو کرد تا او مجبور شد از مبارزه دست بکشد . چین با کاندیدای پریرز دو کویبار موافقت و او به حیث سرمنشی انتخاب شد که کار عمده

او پرداختن به مسئله افغانستان بود . میگفتند یکی از مخالفت های چین با والد هایم موضعگیری او در مورد افغانستان بود که از نظر چین به نفع ماسکو تمام میشد . او در زمان خود پریز دو کویبار را به نماینده گی خود به مسئله افغانستان گماشت ووقتی پریز دو کویبار آن مقام را بدست آورد اوی گو کوردوویز را به حیث نماینده خود معرفی کرد .

یک فرق فاحش که میان مامورین بین المللی و ملی وجود دارد در مثال پریز دو کویبار دیده میشود :

او که در بدست آوردن این کرسی مهم بین المللی برنده شد وقتی پس از ختم کارخورا به مقام ریاست جمهوری کشورش کاندید کرد فقط فیصدی کمی از اراء را بدست آورد و بطور شدیدی شکست خورد .

با ابراز تشکر از شما ، که قبول زحمت نموده و در رابطه به تغییراتی که قرار است در پُست سرمنشی ملل متحد رونما گردد ، ابراز نظر نموده ما را در جریان گذاشید.

(پایان)

۱۰ اکتوبر ۲۰۰۶

www.ayenda.org